

**Nebezpečenstvo ohrozenia biodiverzity
Vysokých Tatier
šírením invázných druhov rastlín**

**Peter Štrba & Anna Gogoláková
Katedra botaniky a genetiky FPV UKF v Nitre
Nábřežie mládeže 91, 949 74 Nitra**

petostrba@gmail.com

Úvod

Aktuálne rozšírenie invázných druhov je potrebné čo najdetailnejšie poznať:

- majú negatívny dopad na biodiverzitu a kvalitu životného prostredia
- je potrebné vedieť predvídať ich šírenie v súvislosti s očakávanými zmenami vegetácie spôsobenými klimatickou zmenou.
- Hoci platí všeobecná ekologická zákonitosť, že horské oblasti sú z hľadiska prieniku invázných druhov najmenej postihnutými územiami v krajine [4], na prítomnosť niekoľkých druhov invázných rastlín v Tatrách upozornili práce [1, 2].

Ciel' práce

- Cieľom našej práce bolo zachytiť súčasný stav inváznych druhov rastlín:
- A) druhové zastúpenie
- B) aktuálne rozšírenie (horizontálne aj vertikálne rozšírenie).

Metodika

- Terénny výskum sme uskutočnili vo vegetačnom období rokov 2007-2009
- Pracovali sme metódou súpisu invázných druhov na lokalitách.
- Lokality sme zaznamenávali pomocou turistickej mapy a GPS (Garmin).
- Rastliny sme určovali podľa botanických príručiek [6, 7].

Výsledky a diskusia

- výskyt invázných rastlín sa koncentruje na početné mikrolokality ovplyvňované ľudskou činnosťou:
 - cestné a železničné komunikácie,
 - lesné cesty,
 - ruderalizované plochy v intraviláne mesta Vysoké Tatry a tatranských osád,
 - horské chaty o ich okolie,
 - športové a rekreačné areály a pod.

Foto: Peter Štrba

Foto: Peter Štrba

Foto: Peter Štrba

Foto: Peter Štrba

Foto: Peter Štrba

Typické stanovišťa invázných druhov v Tatrách

**Hlavné centrá výskytu
invázných druhov
(bodové aj líniové)
v oblasti T. Lomnice
a Smokovcov**

(zdroj podkladovej mapy Google Earth (2010))

Výsledky a diskusia

- celkovo sme zistili 20 taxónov inváznych rastlín
- čo predstavuje $\pm 1,5$ % celkovej známej druhovej diverzity flóry (cievnaté rastliny) Tatier.
- najväčší počet inváznych druhov v Tatrách sme zistili v najvyššie položenej osada na Slovensku – Štrbské Pleso.

Vo Vysokých Tatrách sme zaznamenali druhy z rôznych kategórií invázných rastlín:

- **1) invázne neofyty**
- **2) invázne archeofyty**
- **3) potenciálne (regionálne) invázne taxóny**

1) invázne neofyty vo Vysokých Tatrách:

- *Fallopia japonica* – pohánkovec japonský,
- *Bunias orientalis* – roripovník východný,
- *Conyza canadensis* – turanec kanadský,
- *Galinsoga parviflora* – žltica maloúborová,
- *Galinsoga urticifolia* – žltica prhľavolistá,
- *Heracleum mantegazzianum* – boľševník obrovský,
- *Impatiens parviflora* – netýkavka malokvetá,
- *Stenactis annua* – hviezdnik ročný,
- *Robinia pseudoacacia* – agát biely.

2) invázne archeofyty vo Vysokých Tatrách:

- *Atriplex sagitata* – loboda lesklá,
- *Cichorium intybus* – čakanka obyčajná,
- *Cirsium vulgare* – pichliač obyčajný,
- *Melilotus albus* – komonica biela,
- *Melilotus officinalis* – komonica lekárska,
- *Tanacetum vulgare* – vratič obyčajný,
- *Tripleurospermum perforatum* – parumanček nevoňavý.

3) potenciálne (regionálne) invázne taxóny vo Vysokých Tatrách :

- *Amaranthus retroflexus* – láskavec ohnutý,
- *Fallopia sachalinensis* – pohánkovec sachalinský,
- *Lupinus polyphyllus* – lupina mnoholistá,
- *Matricaria discoidea* – rumanček diskovitý.

Najväčší počet lokalít majú invázne druhy:

lupina mnoholistá
(*Lupinus polyphyllus*)

rumanček diskovitý
(*Matricaria discoidea*)

vrtič obyčajný
(*Tanacetum vulgare*)

Pod'akovanie:

*Táto práca bola podporovaná
Agentúrou na podporu výskumu a vývoja
na základe zmluvy č. LPP-0125-07
a Univerzitnou grantovou agentúrou UKF v Nitre
(UGA VI/6/2008 a UGA VII/30/2009).*

Literatúra

- [1] Eliáš, P., *Invázie a invázne organizmy*. **1997**, 91–118.
- [2] Falťan, V., Bánovský, M., Jančuška, D., Saksa, M., *Zmeny krajinnej pokrývky úpätia Vysokých Tatier po veternej kalamite*. **2008**, 1–96.
- [3] Gojdičová, E., Cvachová, A. , Karasová, E., *Ochrana prírody*. **2002**, 21, 59–79.
- [4] Chytrý, M., Pyšek, P., *Živa*. **2009**, 1, 11–14.
- [5] Google Earth, Google. [Online] Google Inc., [Citované: 19. 3. 2010].
<http://earth.google.com/download-earth.html>.
- [6] Jäger, E. J., Werner, K., *Exkursionsflora von Deutschland 3: Atlasband*. **2000**, 1–753.
- [7] Dostál, J., *Velký klíč na určování vyšších rostlín I-II*, **1991–1992**, 1–1567.

Ďakujem za pozornosť!

Foto: Peter Štrba